

**КУН АХСЫН —
ТЭРЭЭНИННЭЭХТИК,
ҮРДҮК
ОНГОР УМТУОЛААХТЫК!**

Сыланат
2 халчы

Саяга магистралын рес-
публика бодог гидроэлек-
тростанцын хууц үз-
тмийн биллэрдий хууц
тотигд. (ССТА).

Дүүдлэлд байх бөгөөд
пуурууна сессия туулан
наах бийдэвчээс үзвэл
на.

Бүгүн Севастополь куорат төрүттэммитэ 200 сыла туолар

СҮГҮРҮТҮӨН СҮГҮРҮТЭР КУОРАТ

Черный муоратаады бу тулхадыйбат бастынгы төннөннөх куораттар күн сиригэр албаар суохтар. Төрүттүүлэригэр киниэ-Севастополь дигэн дьо-туулаах ааты интэрбиг-тэра. Ол гректинтээн талыбастаахха дохсун, сүгүрүтүн сүгүрүтэр дигэн суоһулаах. Бүгүн ити ааты кытары «но-мюххо киирбит», «Герой-куорат» дигэн быһаары-лар саргыстаһаллар. Се-вастополь аналгытар — Кыһыл Знамя уонна Ле-нин орденинара. Куорат уонна кини олохтоох-то бийик историкты-дар хорсун быһыы итин-иэ тулуур албаарбат стра-нидаларын суруйбуттара.

Севастопольга сырыт-тахха, хас биридии таас нуруот албан ааттаах бо-йобуой уонна революци-оннай үгэстэрин, икки төгүл урусхаалламыт куораты саналыы тутан

таһаарбыт кини олох-тоохторун бойобуой уон-на үлэре хорсун быһыы-ларын санатар.

Куорат куучча моряк-тарын кинолэринэн ту-туллубута итинэн кини бисерафията бүөс-бүтүн-нүү Черный муоратаады флот героической исто-рийтын, албан аатырбыт флотоводецтар — Ф. Ф. Ушаков, В. А. Корнилов, П. С. Нахимов ааттарын

нытары быстыспат си-бээстээх. Кини историк-тын дьохуоннаах событ-елара үгүс ахсааннаах п а а м а т ы н ы ы к т а р ы н ы үлэтиллибиттэра, оло-ру севастополецтар ура-ты тапталынан көрө-лөр-харайаллар.

Нуучча нуруотун му-нура суох модун күүһүн чабылхай холбоурунан Севастополь 1853—1856 сыллардаахха Крымаа-

ды сэринга көмүскээбит-тар хорсун быһыылары буолар.

Ада дойдуну көмүс-күүр Улуу сэрии кэми-гэр Севастополь героич-еской обороната адыс-ый устата садалаимыта, 1944 сыл ыам ыйынаа-д, умнулубут күнөргө куораты фашистской ха-лабырдыттартан босхо-лообут советской буйут-тар холбоура суох хор-сун быһыылары—бийиги-Ийэ, бойдубут историк-тын чабылхай страница-ларыттан бийрээстэра.

Култан-көмөртөн уон-на урусхаалтан турутуран тахсыт бүтүннү Се-вастополь — парикалар итинэн садтар чээл күүхтэригэр сууламмыт күлүмүрдэс таас куорат, севастополецтар үлэра хорсун быһыыларын сим-вола.

Снимоктарга Севасто-поль кытыла Артилле-рийской бухтадан көс-түүтэ:

Севастопольдаагы үрдү-кү муоратаады-байыан-най инженерной учили-ще курсана Александр Палагин уонна суһал кө-мө станциятын фельд-шер Елена Галушко дьохторун Герой-куорат-тан буллаулар.

СССР фотехрониката.

Оскуола олобо

КИМ ҮӨРДЭР, КИМ ХОМОТОР

Оройуон оскуолаа-рын ахыс кылааһын үөрэнээччилэрэ экза-меннары туттарыны түмүктээтилэр.

Одьулуун адыс кы-лаастаах оскуолатын 26 выпускнига кылаастарын 100 бырыһыан бүтэрдилэр. Овоһор геометрияда уонна алгебрада ордук үчүгэй бэлэмнээхтэрин көрдөрдүлэр. Бу пред-меттэргэ экзаменнары үөрэнээччилэр 45 быры-һаннара хаачыстыбада туттардылар.

Үөрэх бастыгынара То-ма Огорожева, Мама Юсера уонна Тома Капи-тонова үстүү предмеккэ туйгун сыаналары ыл-дылар.

Соловьев оскуолатын ахыс кылааһын үө-рэнээччилэрэ—13 ово экза-меннары бары туттарды-лар. Комсомольской та-лыт секретара Ира Со-аскина үөрэх туйгуну-ан буолла. Комсомолка-лар Эльвира Илхарисо-ва уонна Еля Савинни-бары предметтэргэ экза-меннага «4» уонна «5» сыаналары ылдылар.

Саха тыллар уонна литературатыгар (учуу-ал Е. Е. Попова) үө-рэнээччилэр 75 бырыһыан-нара үчүгэй билилээх-тэрин көрдөрдүлэр.

Чурапчы адыс кылаас-таах оскуолатын II үө-рэнээччилэр кылаастарын эмис бары бүтөрдүлэр. Бастын общественнича Сардаана Петрова бары экзаменнарга «5» сыана-ны ылла.

Х х х

Онуе кылаас үө-рэнээччилэрэ экзамен-нары салгыы тутта-раллар.

Директор орто оскуо-латын 89 выпускниктытан «4» брада экзамены 26-лара «4» уонна «5» сыана-ны туттардылар. Ол ичинэн 8 үөрэнээччилэр туйгун сыаналар туруо-рулуунулар.

Сылан оскуолатын бы-һыл бүтэриэхтээх 36 овоһор бу предмеккэ 15-тэра үчүгэй билилээхтэ-рин көрдөрдүлэр. Николай Давыдов, Сардаана Си-цева, Полина Дьячов-ская туйгун сыанала-ры ылдылар.

Чурапчы орто оскуо-латын выпускниктара бу экзамены мөлтөхтүк тут-тардылар. 89 үөрэнээч-чилтэн икки ово экзаме-нациянай үлэни кы-һан толорбото. Хаачыс-тыбада 33 эра ово үлэ-лээтэ. «5» сыаныы Ан-дрей Сивцев, Валерий Сивцев, Лариса Седмо-ва уонна Василий Мо-настырев ылдылар.

МЭЧЧИРЭНИ ТУЬАНАН СҮӨҮТТЭН—ЭЛБЭХ АЬЫ-ҮӨЛҮ!

Субурууская аатынан совхоз Хатылытаады от-делениеһын В. К. Доро-гунова старшайдаах Су-гулааннаады ферматыгар 6 ыанньыксыт 106 ыанна-ыороллор. Быһыл манна бес ийын 8 күнүнээри турутуан 44 эра ынах тө-рөөтө, барыта 54 ынах таһар.

Коллектив сыт аастыт 5 ыйынаады быһаарыан 70 ол ийигэр ыам ыйы-наадытын 88 бырыһыан, толортообута. Фермага 12 кытарак ынах бар.

Ыам ыйын бүтэник күннөрүнээри көрдөрүү бири центнер таргыннан түпсэриллиан бу күннэргэ фермага ортотунан 5,5 центнер үүт ыаллар. Сэт-тэли-адыстыы ынахтара төрөөбүт старшай В. К. Дорогунова, Е. С. Яков-лева, Л. П. Момастырева күнгэ биридии центнер-тэн ордук үүт ыаллар. Солбуһуу төһө да барын

ийин, бу ыллээх коллек-тивка түргэниик уопсай тыла булаллар. Фермага Федор Соловьев сотору-тоадыттан ыанньыксыт-таан эрэр. Уол бастаан-улаа ыарыратыах кур-дук тынан баран, хайы-үйэ сыстан, үөрөнөн эрэр.

—Быһыл хайа да дьыл-лааһар эбни аһылыгы дэ-лэйдик сэттибит, ынах-тарбыт эрдэ төрөөбүтө-

буолбута эмис малый-быт. Ол содулугар быһыл улаханмык оустаран оло-робут.

Ынах көрүүтүтүн кө-рөн сэмэлээһин—аһыл-гыга олук охсор эппиэт-төөх үлэ. Ону мүчү ту-туу, аахаймытыта суох сыһыаннаһы бэйэ оло-роп маһын кэрдэниитэ тэннээх. Маннаха ту-һааннаах салайааччылар, специалистар эппиэттэ-ни сүгүөх тустаахтар.

М. МИХАЙЛОВА.

ҮҮТҮ СОЛБУНАР УБАҔАС АҢҮЛҮК

Государствода үүтү атыһааһыны элбэтэр уонна ынах этэн оноруу сыанатын намтар туһу-гар Воронежской уобала-с Ф. Энгельс аты-нан колхозун специалис-тара аһааһынан үүтү солбулар убаҕас аһылыгы бэйэ-бэлэмнээһин технологиче-ский ырытан онорбуттара. Аһылык ити көрүнүм бэ-лэмнээһингэ араарыллыбыт күөх үүт уонна сүөһү организмнар туһалаах нэмнөөһүн (аһах этин сыата, фосфатиналар, аһылык биомасса, три-каминет, микроэлемен-тар) туттулаллар.

Үүтү солбулааччыны онорор сыах бастагы сытан садалаан, бары ороскуоттарын сабары-һаан, 260 тыһ. солк. эконо-мическай көдүүһү биригэ. Ычат сүөһү сөптөөх толору аһылыгы-нан хаачыстылыта. Сол-булааччыны киминик сүтүүү ыларай суунааһа-

КИМ ТӨНӨ ҮҮТҮ БЫРЫЙ?

Совхозтар, отделениеһар		Фур. ынах		Шанар ынах		Күннээри валов. үүт (ц)		Күннээри үүт (I ынах-ха) кг		Күөгэ тут-тарылар үүт (ц)		Гө-рөөб. ынах		Самт. ынах	
		1982 с.	1983 с.	ф.ы	м.ы	ф.ы	м.ы	ф.ы	м.ы	ф.ы	м.ы	ф.ы	м.ы	ф.ы	м.ы
Карл Маркс		1961	1341	120,1	105	5,3	7,8	85,2	1237	1323					
Одьулуун		649	450	36,0	29	4,4	6,4	21,0	354	450					
Мугудай		636	407	37,0	41	6,4	8,0	33,0	507	478					
Бахсы		676	384	47,1	34,8	5,1	9,0	31,2	376	393					
Субурууская		826	563	41,0	54	6,5	9,6	48,0	512	448					
Хатылы		386	253	18	24	6,2	9,5	21	202	211					
Болтоно		440	310	23,0	30	6,7	9,7	27	310	237					
Эридик Эристини		1885	1356	115,5	98,2	4,7	7,2	88,6	1195	1143					
Хоптово		520	335	29,3	25	4,8	7,4	23	287	310					
Хадаар		469	320	27	28	5,9	8,7	26	282	270					
Хайахсыт		458	315	30,3	18,1	3,0	5,7	15	260	239					
Чакыр		438	388	29	27,1	6,1	6,9	24,6	386	325					
Чурапчы		1360	971	63,2	58	4,2	5,9	49,3	968	855					
Сылан		690	504	34,2	33	4,8	6,5	26	408	413					
Килэки		360	227	13,9	9	2,5	3,9	7	270	282					
Арыылаах		390	240	15,0	16,5	6,1	6,8	16,8	210	160					
Миндараайы		969	720	63,0	62,0	6,3	8,6	48,7	748	778					
Болугур		500	420	40	35	7	8,3	32	420	450					
Соловьев		489	300	23	27	5,7	9	16,7	328	328					
Оройуон үрдүнөм		7001	4951	402,8	377,5	5,4	7,8	319,8	4660	4547					
1982 сылга		7016	5076			5,7	7,9	331,9	5229	4833					

ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТА.

А. ДОРОФЕЕВ. Куоталаһы Кыайыылааба

А. Н. Мандарова 27 сыл начальнай кылаастарга учууталаабыта. Кини кэппик биес сылга үө-рэнээччилэр биллэлэрин хаачыстыбатын 50—85 бы-рыһыанга тиэрдэри си-гистэ. Онуоха учуутал овоһор дьохтордарын учууттаан бөлөхтөргө арааран үөртэра, баай ис хоһоонноох кабинетэ ториммитэ кемалэста. Аһардас 1982—1983 сс. үөрэх дьыллар Алек-сандра Николаевна 31 таблицаны, 100 комплект карточканы, 34 тематиче-ской паапканы онордо. Кабинет кээкэ сылларга оройуонига I-II инстала-ри ылаттаата.

Учуутал хоһоон алдар, биллэр дьохурун, үлэни тэрийэр сатабылын үө-рэнээччилэригэр интэрэр. Кини бэлэмнээбит уус-уран нүөмэрдэрин кө-рөөччүлэр өрүү бийи-риниллэр. Үөрэнит оло-лоро, үрдүкү да кылаас-тарга табыстахтарына, общественной олоххо ак-тивнайдык кытталлар.

Байыл бийиги оскуо-лабыт бастын опыты үө-рэнитэ уонна тарбатыы-га оройуонига социалис-тической куоталаһы Кыайыылааһынан тахсан бири босхо туристической путевокканан парараада-лана. Педсовет путека-ны өр сылларга эгиклэ суох үлэлээбит А. Н. Ман-даровада биэрэргэ бири санаанан уураахтаата.

М. ИВАНОВА, Одьулуун адыс кы-лаастаах оскуолатын дьуһа.

